

Abstrakt

Niniejsza praca poświęcona jest konfliktowi karabachskiemu. Ukazano w niej przebieg dziejów, które stanowią fundament konfliktu ormiańsko-azerbejdżańskiego. Spróbowano dokonać rzetelnych badań historycznych dotyczących politycznych procesów, które wpłynęły na kształtowanie etno-politycznych realiów aż po nasze czasy. Historia pokazuje, iż Karabach zaczynając od końca XVII stulecia stanowi fortecę ormiańskiego ruchu wyzwolenczego. Dążenie Ormian do wyzwolenia spod jarzma osmańskiego i perskiego miało istotny wpływ w procesie kształtowania aktualnej sytuacji politycznej w regionie kaukaskim. Z punktu widzenia historycznego, niezmiernie ważnym okazuje się fakt, iż Ormianie prezentowali zgodność poglądów co do planów odrodzenia niepodległej Armenii. Przebieg wydarzeń związanych z tymi dziejami zapoczątkowały relacje ormiańsko-rosyjskie, które znacząco wpłynęły na historię regionu kaukaskiego. W kształtowaniu dzisiejszego konfliktu o Karabach szczególnie ważną okazała się polityka administracyjna oraz etniczna prowadzona przez Persję i Rosję. Już od XVIII wieku władcy Persji obawiając się rosnącego separatyzmu ormiańskiego zaczęli coraz bardziej wzmocniać swoje siły wokół ormiańskiego Karabachu metodą osadnictwa ludnością muzułmańską. Rosja zaś po podboju Zakaukazia w 1828 roku, potrzebowała lojalności z strony licznej ludności muzułmańskiej. Ta kwestia pozostaje aktualna po dzień obecny, ponieważ i obecnie Kaukaz pozostaje cennym zarówno dla Turcji, jak i dla obecnego Iranu. W ten sposób Karabach stał się jakby nagrodą za lojalność wobec Rosji najpierw dla plemion muzułmańskich (Jawanszirów, Kara Kojunlu, AkKojunlu itd.), a współcześnie dla Azerbejdżanów.

Hovhannes Gevorgyan
Kraków 15.05.2023